

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	۱. میزان اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۴	۲. ویژگی‌های طبقه‌بندی طرح‌های عمرانی در لایحه بودجه ۱۳۸۸
۶	۳. احکام مرتبط با طرح‌های عمرانی در بندهای ماده واحده
۷	۴. برخی شاخص‌ها
۸-۱	۴-۱. مازاد اعتبار درخواستی برای طرح‌هایی که طبق قانون باید در سال ۱۳۸۷ خاتمه می‌یافتند
۹-۲	۴-۲. تعداد و اعتبار طرح‌های جدید در لایحه ۱۳۸۸
۱۰-۳	۴-۳. روند تحقق اعتبارات عمرانی و مقایسه آن با تحقق اعتبارات هزینه‌ای
۱۲-۴	۴-۴. میزان هزینه‌های مازاد طرح‌هایی که به موقع خاتمه پیدا نمی‌کنند (طی دوره ۱۳۸۱-۱۳۸۷)
۱۵-۵	۵. آثار لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها بر اعتبارات طرح‌های عمرانی
۱۷-۶	۶. آثار اجرای قانون اصل ۴۴ بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۱۷-۱	۶-۱. سرمایه‌گذاری در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۲۰-۲	۶-۲. واگذاری طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های قابل واگذاری
۲۱	پیشنهاد

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور

۱۸. بررسی وضعیت طرح‌های

تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی)

شماره مسلسل: ۲۳۰۹۵۲۲

دفتر: مطالعات برنامه و بودجه

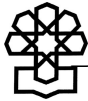
بهمن ماه ۱۳۸۷

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور
۱۸. بررسی وضعیت طرح‌های
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی)

چکیده

- اعتبارات تملك دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ با رقم ۲۶۵,۸۱۵ میلیارد ریال نسبت به پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۸۷ (۱۸۸,۹۱۸ میلیارد ریال) از رشدی معادل ۴۱ درصد برخوردار است.
- اعتبارات تملك دارایی‌های سرمایه‌ای استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ مبلغ ۸۷,۶۳۵ میلیارد ریال است و نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ حدود ۶۴ درصد رشد کرده است. یکی از دلایل این افزایش، انتقال ۷۴۲ طرح ملی دارای ویژگی استانی (مشخص شده در قانون بودجه ۱۳۸۷) به طرح‌های استانی در لایحه بودجه ۱۳۸۸ است.
- روند تحقق اعتبارات طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای طی دوره ۱۳۷۶-۱۳۸۷ به‌طور متوسط ۷۴ درصد و این میزان برای اعتبارات هزینه‌ای به‌طور متوسط ۹۹ درصد است.
- طبق لایحه بودجه سال ۱۳۸۸، ۹۵ طرح ملی جدید با اعتباری معادل ۳۷۹۳ میلیارد ریال شروع خواهد شد و اعتباری معادل ۴۷,۸۲۱ میلیارد ریال را در سال‌های بعد به خود اختصاص خواهد داد. امور اجتماعی با ۳۵ طرح و ۵۰/۶ درصد از سهم میزان

اعتبارات در سال ۱۳۸۸ بیشترین سهم از امور چهارگانه را در این سال به خود اختصاص داده است و تنها به ۶ درصد از اعتبار برآوردهای سال بعد برای خاتمه نیاز دارد.

- با توجه به تعداد و اعتبار طرح‌هایی که در سال‌های مقرر خاتمه نیافته و به سال‌های بعد منتقل شده‌اند چنین برآورد می‌شود که میزان اعتبار واقعی برای طرح‌های مذکور ۲ برابر ارقام مندرج در بودجه خواهد بود.
- با تصویب لایحه هدمند کردن یارانه‌ها ارزش واقعی اعتبارات ۴۶ درصد و میزان عملکرد نیز به ۴۲ درصد کاهش خواهد یافت.
- با توجه به اجرای قانون اجرای اصل ۴۴ دولت نمی‌تواند در برخی طرح‌های تملك دارایی سرمایه‌ای، سرمایه‌گذاری کند و در برخی طرح‌ها می‌تواند فقط تا ۴۹ درصد مشارکت کند و باید پس از سه سال واگذار کند.

۱. میزان اعتبارات طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای

- اعتبارات تملك دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ با رقم ۲۶۵,۸۱۵ میلیارد ریال، نسبت به رقم مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۸۷ (۱۸۸,۹۱۸ میلیارد ریال) از رشدی معادل ۸/۶ درصد و نسبت به پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۸۷ (۱۸۸,۹۱۸ میلیارد ریال)^۲ از رشدی معادل ۴۱ درصد برخوردار است.^۳ سهم اعتبارات

۱. این نسبت با توجه به اعتبارات تملك دارایی‌های سرمایه‌ای با قانون و متمم حدود ۶ درصد است.
۲. برگرفته از گزارش «اثر بودجه بر اقتصاد ملی (سال ۱۳۸۸)»، دفتر مطالعات برنامه و بودجه.
۳. اختلاف عملکرد اعتبارات با ارقام مصوب در بخش‌های بعدی گزارش مورد توجه قرار خواهد گرفت.

طرح‌های ملی، ردیف‌های متفرقه و استانی در تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ به ترتیب ۴۷، ۲۰ و ۳۳ درصد است.

• اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه ۱۳۸۸ برابر با ۵۴,۲۰۵ میلیارد ریال است که ۲۰ درصد از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد و رشد آن نسبت به قانون سال ۱۳۸۷ حدود ۱۴/۴ درصد کاهش یافته است.

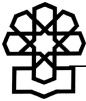
• اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی در لایحه بودجه ۱۳۸۸ مبلغ ۸۷,۶۳۵ میلیارد ریال است و نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۷ حدود ۶۴ درصد رشد کرده است. یکی از دلایل این افزایش، انتقال حدود ۷۴۲ طرح ملی دارای ویژگی استانی (مشخص شده در قانون بودجه ۱۳۸۷)^۱ به طرح‌های استانی در لایحه بودجه ۱۳۸۸ است. جدول ۱ رشد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را به تفکیک استانی، متفرقه و ملی نشان می‌دهد.

جدول ۱. توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) به تفکیک ملی، استانی و

متفرقه طی دوره ۱۳۸۵-۱۳۸۸ (ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	استانی		متفرقه		ملی	
	اعتبار	رشد (درصد)	اعتبار	رشد (درصد)	اعتبار	رشد (درصد)
قانون بودجه سال ۱۳۸۵	۳۶۲۲۲	-	۴۷۸۹۸	-	۹۱۹۸۲	-
قانون بودجه سال ۱۳۸۶	۴۳۴۸۰	۲۰	۴۷۱۶۷	-۱/۵	۹۴۱۴۱	۲
قانون بودجه سال ۱۳۸۷	۵۳۵۵۰	۲۳	۶۳۳۳۲	۳۴/۲	۱۲۷۶۹۲	۲۵
لایحه بودجه سال ۱۳۸۸	۸۷۶۳۵	۶۴	۵۴۲۰۵	-۱۴/۴	۱۲۳۹۷۵	-۳

۱. این تعداد طرح با احتساب طرح‌های با ویژگی استانی است که در سال ۱۳۸۷ اتمام یافته‌اند.

۲. ویژگی‌های طبقه‌بندی طرح‌های عمرانی در لایحه بودجه ۱۳۸۸

• در لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ جداول ۱۲ الی ۱۵ مربوط به عناوین طرح‌هایی است که اعتبارات آنها به صورت سرجمع در جدول ۹ «برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه» درج شده است.

• جدول ۱۲ با عنوان «طرح‌های در دست اجرای حمل‌ونقل و طرح‌هایی که مصوبه کارگروه ماده (۳۲) قانون برنامه چهارم توسعه را دارند با اولویت طرح‌های راه‌آهن و پروژه‌هایی که تا پایان برنامه چهارم توسعه به اتمام می‌رسند» با تعداد ۲۴۰ طرح و با طبقه‌بندی طرح‌های اجرایی و طرح‌های مطالعاتی در حوزه‌های احداث و بهسازی راه ذکر شده است. از این میان ۱۵ طرح مقید شده‌اند که پرداخت اعتبارات دولتی به آنها پس از عقد و تفیذ قرارداد مشارکت و به نسبت پیشرفت کار و متناسب با سهم‌الشرکه دولت صورت گیرد.

• در جدول ۱۳ لایحه، تعداد ۱۲ طرح با عناوین «مطالعه و احداث قطارهای شهری و حومه‌ای» و با اعتباری برابر با ۱۰,۳۷۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است (مبلغ از جدول ۹ لایحه استخراج شده است).

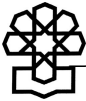
• در جدول ۱۴ لایحه سه طرح با اعتباری به مبلغ ۲,۳۵۰ میلیارد ریال در جزء ۱۳ ردیف ۵۲۰,۰۰۰ درج شده است. اجرایی شدن این طرح‌ها مشروط به اخذ مجوز از کارگروه ماده (۳۲) قانون برنامه چهارم توسعه است. طرح‌های ذکر شده در این جدول در راستای اجرایی شدن قانون «توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت» درج شده است.

• در جدول ۱۵ لایحه، ۳۳ طرح با عناوین «طرح‌های تکمیل مطالعات حمل‌ونقل و ترافیک و توسعه و بهبود حمل‌ونقل عمومی شهرها» با اعتبار ۹۰۰ میلیارد ریال مندرج در جزء ۱۴ ردیف ۵۲۰,۰۰۰ جدول اعتبارات ردیف‌های متفرقه درج شده است. قابلیت اجرایی شدن این تعداد طرح نیز منوط به اخذ مجوز از کارگروه ماده (۳۲) قانون برنامه چهارم است.

• جدول ۲۱ لایحه با عنوان «اولویت‌های موضوع بند «۱۰» ماده واحده» با عناوین فصول اولویت‌دار درج گردیده است. درحالی که موارد مطروحه در جدول ۲۱ کلی، نامشخص و بدون تعیین دستگاه اجرایی و مشخص نمودن اعتبار هزینه‌ای یا طرح تملک دارایی سرمایه‌ای است. به‌طور نمونه بند «۸» آن معطوف به جدول ۱۶ لایحه ۱۳۸۸ شده است و جدول مزبور صرفاً حاوی اسامی طرح‌هایی است که نحوه انطباق آنها با طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌های ملی و استانی نامشخص است. همچنین موارد بند «۷» آن به جزء ۱۷ ردیف ۵۵۰,۰۰۰ جدول ۹ لایحه مرتبط بوده و توزیع آن به موارد کلی مصرح در بند مزبور به‌عهد دولت گذاشته شده است. ضمن آنکه به نظر می‌رسد موارد ۱ الی ۵ هم اعتبار هزینه‌ای و هم اعتبار طرح تملک دارایی سرمایه‌ای را دربرداشته باشد (جدول مذکور فاقد بند «۶» است).

• پیوست ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ به دو قسمت «طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی» و «طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی مصوب قانون» تقسیم شده است. در قسمت اول این پیوست مشخصات طرح‌ها طبق سنوات قبل ذکر شده است. قسمت دوم شامل جداول ۲۰ گانه به تفکیک استان‌ها حاوی عناوین و مشخصات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است.

۳. احکام مرتبط با طرح‌های عمرانی در بندهای ماده واحده

درخصوص طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بندهای لایحه احکامی درج شده است از جمله: جابه‌جایی ۱۰ درصدی بین اعتبارات فصول در بند «۳-الف»، تعیین ۲/۵ درصد از اعتبارات طرح‌های عمرانی بنیاد مسکن، سازمان مجری ساختمان‌ها، شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل ... به‌عنوان هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بند «۸»، واگذاری نقد و اقساط طرح‌های تملک دارایی‌هایی سرمایه‌ای با حفظ کاربری و تخصیص ۵۰ درصد آن برای اتمام طرح‌های باقیمانده دستگاه واگذارکننده در بند «۹-الف-۱». در بند «۱۰» لایحه نیز مقرر شده است در صورت افزایش منابع حاصل از صادرات نفت تا مبلغ ۶۱ هزار میلیارد ریال با تصویب هیئت وزیران و طبق جدول ۲۱ تخصیص داده شود درخصوص بندهای مرتبط با طرح‌های عمرانی در لایحه دو نکته قابل ذکر است:

• واگذاری طرح‌های عمرانی موضوع بند «۹-الف-۱» باید تابع قانون موسوم به اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ باشد چراکه قانون مزبور وضعیت واگذاری‌ها و نحوه استفاده از وجوه حاصل از آن را مشخص کرده است و باید اقدامات مرتبط با این بند نیز در چارچوب سیاست کلی اصل ۴۴ باشد.

• حکم بند «۱۰» در صورت تصویب شاخص‌های اولویت‌بندی توسط مجلس این موضوع امکان‌پذیر است و گرنه اقدام دولت به شکل مزبور متمم بودجه قلمداد می‌شود.

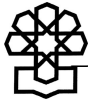
• در پیوست ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ تعداد ۱۳۸۴ طرح ملی درج شده است. در قانون بودجه ۱۳۸۷ تعداد ۲۲۴۷ طرح ملی درج شده بود. تعداد ۷۴۲ طرح ملی مندرج در قانون بودجه ۱۳۸۷ که ویژگی استانی هم داشتند از فهرست طرح‌های ملی خارج و به طرح‌های استانی (قسمت دوم پیوست ۱) انتقال یافته‌اند.

• از ۱۳۸۴ طرح ملی درج شده در لایحه بودجه ۱۳۸۸، تعداد ۱۸۶ طرح با اعتباری برابر با ۵,۵۲۲ میلیارد ریال به امور عمومی، تعداد ۹۹ طرح با اعتباری برابر با ۴,۳۲۵ میلیارد ریال برای امور دفاعی، تعداد ۳۰۹ طرح با اعتباری برابر با ۲۳۶۴۱ میلیارد ریال برای امور اجتماعی و تعداد ۷۹۰ طرح با اعتباری برابر با ۹۰,۴۸۶ میلیارد ریال برای امور اقتصادی در نظر گرفته شده است. سهم امور عمومی، دفاعی، اجتماعی و اقتصادی از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ به ترتیب برابر با ۴/۵، ۳/۵، ۱۹ و ۷۳ درصد است.

• پیوست ۴ لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را براساس برنامه نشان می‌دهد. البته مجموع اعتبارات عمرانی ملی برنامه‌ها ذیل برخی فصول با کل اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای همان فصول همخوانی ندارد. این فصول عبارتند از:

امور قضایی، توسعه علوم و فناوری، فصل آموزش، فصل فرهنگ هنر و رسانه‌های جمعی، بهداشت، سلامت، تربیت بدنی، کشاورزی و منابع طبیعی، منابع آب، ارتباطات و فناوری اطلاعات، مسکن و عمران شهری، روستایی و عشایری.^۱

۱. این اشتباه در برآورد طرح‌های مندرج در پیوست ۱ نیز وجود دارد.

۱-۴. مازاد اعتبار درخواستی برای طرح‌هایی که طبق قانون باید در سال

۱۳۸۷ خاتمه می‌یافتند

• از تعداد ۲۲۴۷ طرح مندرج در قانون بودجه ۱۳۸۷ قرار بود تعداد ۳۱۲ طرح با اعتباری برابر با ۱۷,۴۸۲ میلیارد ریال به اتمام برسند از این میزان ۲۱۶ طرح خاتمه یافته و تعداد ۹۶ طرح به سال ۱۳۸۸ منتقل شده است. این تعداد طرح علاوه بر اعتباری بالغ بر ۹,۰۲۱ میلیارد ریال که در سال ۱۳۸۷ به خود اختصاص داده‌اند مبلغ ۸,۸۶۴ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۸ و مبلغ ۲۳ میلیارد ریال را در سال‌های بعد به خود اختصاص خواهند داد. در واقع ۸,۸۸۷ میلیارد ریال اعتبار مازاد بر ۹,۰۲۱ میلیارد ریال (طبق قانون بودجه) باید تخصیص داده شود تا ۹۶ طرح مذکور خاتمه یابند در واقع تقریباً به همان اندازه‌ای که در سال خاتمه برای آنها اعتبار در نظر گرفته شده بود باید در سال‌های بعد نیز اعتبار در نظر گرفته شود تا به بهره‌برداری برسد. البته اگر در سال‌های بعد این برآوردها تغییر نکنند.

جدول ۲. تعداد و اعتبار طرح‌هایی که براساس قانون بودجه ۱۳۸۷ باید

به اتمام می‌رسیدند اما در لایحه ۱۳۸۸ درج شده و خاتمه نیافته‌اند

(ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	تعداد	برآورد ۱۳۸۸	برآورد سال‌های آتی
امور عمومی	۱۴	۸۰۶	۴
امور دفاعی	۰	۰	۰
امور اجتماعی	۲۸	۲۳۲۷	۰
امور اقتصادی	۵۴	۵۷۳۱	۱۹
جمع	۹۶	۸۸۶۴	۲۳

۲-۴. تعداد و اعتبار طرح‌های جدید در لایحه ۱۳۸۸

• تعداد ۹۵ طرح ملی جدید در پیوست ۱ لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ درج شده است. برای این طرح‌ها اعتباری معادل ۳,۷۹۳ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۸ و ۴۷,۸۳۱ میلیارد ریال در سال‌های آتی در نظر گرفته شده است. چگونگی توزیع و میزان اعتبار طرح‌های جدید در جدول ۳ آمده است. مطابق با این جدول ۵۰/۶ درصد از اعتبارات طرح‌های جدید سال ۱۳۸۸ به طرح‌های امور اجتماعی اختصاص یافته است در حالی که برای سال‌های بعد، فقط ۶ درصد از اعتبارات این طرح‌ها به امور اجتماعی تخصیص می‌یابد. در واقع دولت در سال ۱۳۸۸ به طرح‌های جدید در حوزه امور اجتماعی توجه خاصی داشته است. همچنین فقط ۱ طرح جدید در حوزه امور دفاعی در نظر گرفته شده است.

جدول ۳. توزیع اعتبارات طرح‌های ملی جدید برحسب امور

(ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	تعداد طرح	برآورد اعتبار سال ۱۳۸۸	برآورد اعتبار سال‌های بعد	جمع اعتبار	سهم امور از کل اعتبارات (درصد)	سهم امور از اعتبارات سال ۱۳۸۸ (درصد)	سهم امور از اعتبارات سال‌های آتی (درصد)
امور عمومی	۸	۱۲۴	۴۶۲	۵۸۶	۱/۲	۳/۳	۱
امور دفاعی	۱	۲۰	۰	۲۰	۰/۰۴	۰/۵	۰
امور اجتماعی	۳۵	۱۹۱۸	۲۸۰۶	۴۷۲۴	۹/۱۶	۵۰/۶	۶
امور اقتصادی	۵۱	۱۷۳۱	۴۴۵۶۳	۴۶۲۹۴	۸۹/۷	۴۵/۶	۹۳
جمع	۹۵	۳۷۹۳	۴۷۸۳۱	۵۱۶۲۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

• تعداد ۹۲ طرح استانی جدید با اعتبار ۶,۶۰۱ میلیارد ریال در پیوست ۱ لایحه بودجه درج شده است. در بین ۳۰ استان بیشترین طرح‌ها را استان خوزستان و خراسان با ۷ طرح و سپس استان‌های تهران، گلستان و مرکزی با ۶ طرح به خود اختصاص داده‌اند.

۳-۴. روند تحقق اعتبارات عمرانی و مقایسه آن با تحقق اعتبارات هزینه‌ای
روند تحقق اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به قیمت ثابت و جاری و نیز روند تحقق اعتبارات هزینه‌ای به قیمت جاری در دوره ۱۳۷۶-۱۳۸۸ در جدول ۴ نشان داده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود طی دوره ۱۳۷۶-۱۳۸۷ میزان تحقق اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به‌طور متوسط ۷۴ درصد و درصد تحقق اعتبارات هزینه‌ای به‌طور متوسط ۹۹ درصد است.

جدول ۴. روند تحقق اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) و هزینه‌ای

(مصوب^۱ و عملکرد) طی دوره ۱۳۷۶-۱۳۸۸ (ارقام به میلیارد ریال)

سال	عنوان	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای				اعتبارات هزینه‌ای				
		به قیمت جاری		به قیمت ثابت ۱۳۷۶		به قیمت جاری		به قیمت ثابت		
		مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد	
۱۳۷۶		۲۰,۳۲۱	۲۰,۲۸۵	۲۰,۳۲۱	۲۰,۲۸۵	۶۷	۴۵,۷۶۸	۴۴,۹۹۷	۹۸	۴۵
۱۳۷۷		۲۴,۵۸۹	۱۷,۶۵۵	۲۲,۰۴۶	۱۵,۸۲۹	۷۲	۵۷,۰۲۱	۵۳,۸۱۸	۹۴	۳۳
۱۳۷۸		۲۹,۵۳۵	۲۷,۲۰۲	۲۲,۲۶۹	۲۰,۵۱۰	۹۲	۶۸,۰۱۷	۶۸,۰۰۹	۱۰۰	۴
۱۳۷۹		۲۶,۳۸۲	۲۲,۴۵۱	۱۷,۱۹۲	۱۴,۶۳۰	۸۵	۸۴,۹۶۶	۸۵,۸۶۵	۱۰۱	۲۶
۱۳۸۰		۳۶,۶۲۰	۲۳,۵۱۰	۲۲,۲۴۰	۱۴,۳۷۸	۶۴	۱۰۴,۵۲۸	۱۰۴,۷۷۲	۱۰۰	۲۲
۱۳۸۱		۷۲,۶۸۲	۵۴,۰۲۸	۳۰,۰۷۹	۲۲,۳۵۹	۷۴	۱۵۶,۰۲۰	۱۴۷,۵۷۲	۹۵	۳۶
۱۳۸۲		۸۵,۲۰۹	۵۷,۷۷۲	۳۱,۵۵۲	۲۱,۳۹۲	۶۸	۱۸۱,۸۶۴	۱۷۸,۲۵۵	۹۸	۳۲
۱۳۸۳		۹۹,۱۶۴	۵۷,۵۱۵	۳۰,۸۸۳	۱۷,۹۱۲	۵۸	۲۲۲,۳۴۰	۲۳۱,۹۲۳	۱۰۴	۲۵
۱۳۸۴		۱۳۸,۴۰۹	۱۱۰,۳۳۶	۳۸,۸۸۹	۳۱,۱۱۴	۸۰	۳۴۶,۱۸۶	۳۳۰,۸۸۴	۹۶	۳۳
۱۳۸۵		۱۷۶,۱۰۲	۱۳۸,۱۲۸	۴۳,۹۸۹	۳۴,۵۰۳	۷۸	۵۹۷,۷۱۷	۴۱۵,۷۹۳	۹۶	۳۳
۱۳۸۶		۱۸۴,۴۳۸	۱۳۳,۹۶۳	۳۹,۴۶۶	۲۳,۹۳۷	۷۳	۳۹۹,۴۰۰	۴۲۱,۳۳۴	۱۰۵	۳۲
۱۳۸۷		۲۵۱,۵۷۴	۱۸۸,۹۱۸	-	-	۷۵	۶۲۱,۱۳۶	۶۴۱,۷۸۲	۱۰۳	۲۹
۱۳۸۸		۲۶۵,۸۱۵	-	-	-	-	۸۹۳,۴۱۱	-	-	-
		متوسط تحقق در ۱۲ سال				۷۴	-	-	۹۹	-

مأخذ: آمارهای مالی دولت.

یکی از مباحثی که در هنگام بررسی افزایش بودجه مورد توجه و تأکید قرار می‌گیرد، افزایش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) در مقایسه با اعتبارات هزینه‌ای است هرچند که در واقعیت غالباً تحقق اعتبارات عمرانی و هزینه‌ای متفاوت از میزان تصویب آنهاست.

۱. قانون به همراه متمم و اصلاحیه.

برای برآورد تحقق اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در مقایسه با اعتبارات هزینه‌ای، لازم است شاخصی که نمایانگر عملکردهای سالیانه باشد تعریف گردد. نسبت عملکرد اعتبارات عمرانی به عملکرد اعتبارات هزینه‌ای در هر سال، شاخص مناسب این تحلیل است. این شاخص در ستون آخر جدول ۴ آورده شده است. شاخص مزبور نشان می‌دهد که نسبت عملکرد اعتبارات عمرانی به عملکرد اعتبارات هزینه‌ای در سال ۱۳۸۷ حدود ۲۹ درصد و همین نسبت در سال ۱۳۸۶ حدود ۳۲ درصد و در سال ۱۳۸۵ حدود ۳۳ درصد بوده است. به این ترتیب نسبت عملکرد اعتبارات عمرانی به هزینه‌ای در سال ۱۳۸۷ در مقایسه با سال قبل ۸/۸ درصد کاهش نشان می‌دهد. نسبت عملکرد اعتبارات عمرانی به اعتبارات هزینه‌ای سال ۱۳۸۶ در مقایسه با سال ۱۳۸۵ حدود ۴ درصد کاهش یافته است.

۴-۴. میزان هزینه‌های مازاد طرح‌هایی که به موقع خاتمه پیدا نمی‌کنند (طی دوره ۱۳۸۱-۱۳۸۷)

جدول ۵ نحوه توزیع اعتبارات عمرانی درخواستی را در طی دوره اجرای طرح‌ها نشان می‌دهد. در این جدول طرح‌ها براساس سال خاتمه اعلامی تفکیک شده‌اند. طرح‌های با سال خاتمه ۱۳۸۹ برای سال پایانی خود به‌طور متوسط ۳/۷ برابر اعتبار سال ۱۳۸۸ نیازمند اعتبار اعلام شده‌اند.

در طرح‌هایی که مدت خاتمه آنها سال ۱۳۹۰ است برای هر یک از سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ به‌طور متوسط ۵/۲ برابر سال ۱۳۸۸ اعتبار پیش‌بینی شده است. همین عدم توازن در طرح‌های با سال خاتمه ۱۳۹۱ نیز مشاهده می‌شود و این طرح‌ها در هر یک

از سال‌های بعد از ۱۳۸۸ به‌طور متوسط ۸/۹ برابر اعتبار درخواستی سال ۱۳۸۸ نیازمند اعتبار اعلام شده‌اند.

این رویه اولاً نوعی انباشتگی اعتبارات برای سال‌های آتی یا پس افتادگی تخصیص را نشان می‌دهد.

ثانیاً نشان می‌دهد فارغ از اینکه طرح سال‌های پایانی دوره اجرا را طی می‌کند یا سال‌های میانی یا آغازین دوره اجرا را در هر صورت اعتبار مورد نیاز سال ۱۳۸۸ آن نسبت به سال‌های بعد نوعی کمبود و عدم تکافو را نشان می‌دهد. عدم تکافویی که با منطق روند هزینه‌کرد در دوره اجرا هماهنگی و توجیه ندارد.

در واقع می‌توان گفت توزیع اعتبارات در دسترس، میان انبوه طرح‌های نیمه‌تمام موجب پرداخت‌های حداقلی و ناکافی شده است.

جدول ۵. طبقه‌بندی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی برحسب سال خاتمه

ردیف	عنوان	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	میانگین
۱	تعداد سال مورد نیاز برای خاتمه	-	۱	۲	۳	-
۲	تعداد طرح‌هایی که خاتمه می‌یابند	۲۸۸	۶۲۸	۹۱	۱۱۷	
۳	برآورد اعتبار (میلیارد ریال)	۳۵۲۱۴	۶۳۶۸۹	۷۷۰۴	۹۴۰۰	
۴	برآورد اعتبار سال‌های آتی (میلیارد ریال)	-	۲۲۶۶۶۱	۴۰۷۵۴	۸۲۶۵۳	
۵	تعداد سال مورد نیاز برای خاتمه (زمان واقعی خاتمه)	-	۳/۷	۵/۲	۸/۹	۵/۹

جدول ۶. وضعیت خاتمه و میزان اعتبارات طرح‌های عمرانی طی سال‌های (۱۳۸۱-۱۳۸۷)^۱

(ارقام به میلیارد ریال)

ردیف	شرح	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	جمع	میانگین
۱	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (قانون)	۷۲,۶۸۲	۸۵,۲۰۹	۹۹,۱۶۴	۱۳۸,۴۰۹	۱۷۶,۱۰۲	۱۸۴,۴۳۸	۲۵۱,۵۷۴	۱,۰۰۷,۵۷۸	۱۴۳,۹۴۰
۲	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عملکرد)	۵۴,۰۲۸	۵۷,۷۷۲	۵۷,۵۱۵	۱۱۰,۷۳۶	۱۳۸,۱۲۸	۱۴۱,۶۶۹	۱۸۸,۹۱۸	۷۴۸,۷۶۶	۱۰,۶۹۷
۳	طرح‌هایی که قرار بود خاتمه پیدا کند	۲۸۵	۵۳۳	۶۹۰	۱۲۵	۱۴۹	۲۰۷	۳۱۲	۲۳۰۱	۳۲۸
	اعتبار	۵۶۳۵	۷۳۰۴	۱۸۲۸۱	۶۹۶۶	۷۳۹۴	۹۲۶۵	۱۷۴۸۳	۷۳۳۲۸	۱۰۰۳۳۲
۴	طرح‌هایی که خاتمه پیدا کرد	۹۵	۱۵۷	۳۷۰	۷۳	۴۲	۳۶	۲۱۶	۹۸۹	۱۴۱
	اعتبار	۶۹۶	۱۸۷۸	۵۱۴۲	۳۲۹۲	۱۳۲۴	۱۲۴۸	۸۴۶۲	۲۲۰۴۲	۳۱۴۸
۵	طرح‌هایی که خاتمه پیدا نکردند ^(۱)	۱۹۰	۳۷۶	۳۲۰	۵۲	۱۰۷	۱۷۱	۹۶	۱۳۱۲	۱۸۴
	اعتبار	۱۰,۳۴۲	۱۰,۵۳۳	۱۴۹۰۵	۱۳,۰۶۵	۶۳۳۷	۱۵,۶۶۶	۸۸۸۷	۷۹۷۳۵	۱۱۳۹۰
۶	طرح‌های جدید ^(۲)	۳۸۱	۱۴۴	۵۷	۵۸	۷۷	۵۷	۹۵	۸۶۹	۱۲۴
	اعتبار	۶,۹۹۹	۳,۰۰۰	۲,۳۳۷	۷,۰۰۱	۳,۷۹۵	۱,۷۷۱	۳,۷۹۳	۲۸,۶۹۶	۴,۰۹۹
	اعتبار مورد نیاز سال‌های بعد	۱۳,۸۱۳	۸,۸۲۷	۹,۵۱۵	۲۶,۷۳۳	۱۰,۶۰۸	۲۶,۳۱۷	۴۷,۸۳۱	۱۴۳,۶۹۴	۲۰,۵۲۸

(۱) آن نوع از طرح‌هایی که در قانون سال قبل، سال پایان طرح اعلام شده بود ولی در سال جاری نیز همچنان ادامه پیدا کرده است و در پیوست ۱ مجدداً با اعتباری مشخص درج شده است و اعتبارات مندرج نیز جمع اعتبارات سال‌های آتی است.

(۲) طرح‌های جدید طرح‌هایی هستند که سال شروع آن با سال مورد بررسی یکی است.

جدول ۶، روند تحقق خاتمه طرح‌های عمرانی طی سال‌های ۱۳۸۱-۱۳۸۷ را نشان می‌دهد. همچنین این جدول میزان تحقق‌پذیری اتمام طرح‌ها را نشان می‌دهد (در واقع جدول ۶ نشان می‌دهد که چه میزان از طرح‌هایی که قرار بود در سال مشخصی تمام شوند تحقق یافته و همچنین میزان هزینه‌ای که از خاتمه نیافتن طرح‌ها بر اقتصاد کشور تحمیل شده است را دربردارد). مطابق جدول ۶، در سال‌های ۱۳۸۱-۱۳۸۷ به‌طور متوسط ۳۲۸ طرح باید در هر سال تمام می‌شد اما فقط ۴۳ درصد از آنها

۱. منبع: پیوست ۱ قوانین بودجه سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۶.

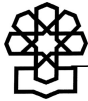

(۱۴۱ طرح) خاتمه یافته‌اند و ۵۷ درصد از آنها خاتمه نیافته و هزینه‌ای معادل ۷۹۷۳۵ میلیارد ریال مازاد بر پیش‌بینی قوانین بودجه بر اقتصاد کشور تحمیل کرده‌اند. در دوره زمانی ۱۳۸۱-۱۳۸۷ قرار بود در هر سال به‌طور متوسط ۳۲۸ طرح و با اعتبار متوسط سالیانه ۱۰۳۳۲ میلیارد ریال خاتمه یابند. هزینه متوسط سالیانه طرح‌های خاتمه نیافته در دوره زمانی مذکور ۱۱۳۹۰ میلیارد ریال است. در واقع متوسط هزینه سالیانه طرح‌های خاتمه نیافته (۱۱۳۹۰ میلیارد ریال) از متوسط اعتبار سالیانه لازم برای خاتمه طرح‌ها (مطابق با قوانین بودجه) بیشتر بوده است.

در واقع به‌طور متوسط به میزان ۱۱۰ درصد ($100 = 11390 \div 10332$) اعتبار مازاد بر قانون بودجه به هر طرح تخصیص داده شده است تا طرح خاتمه پیدا کند. یعنی در سال‌های ۱۳۸۱-۱۳۸۷، بیش از دو برابر اعتبار درج شده در قانون بودجه به طرح‌های عمرانی که قرار بود در موعد مقرر خاتمه یابند اختصاص داده شده است تا خاتمه‌پذیری آنها به‌صورت عملی تحقق یابد.

۵. آثار لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها بر اعتبارات طرح‌های عمرانی

در ماده (۸) لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها حدود ۲۵ درصد از منابع حاصله جهت جبران آثار لایحه بر هزینه‌های جاری و عمرانی دولت در نظر گرفته شده است. دلیل این امر این است که با لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها و افزایش بهای حامل‌های انرژی، قیمت تمام شده طرح‌های عمرانی دستخوش تغییراتی خواهد شد. براساس روش‌های مختلف برآورد اجزای پروژه‌های نمونه و نیز فروض مختلف بهای نفت، سناریوهای مختلفی برای افزایش قیمت تمام شده طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای قابل

پیش‌بینی است.^۱ طبق بررسی‌های انجام شده در صورت اجرای لایحه و براساس قیمت نفت ۴۸ دلاری (پیشنهاد دولت) پیش‌بینی می‌شود قیمت تمام شده طرح‌های عمرانی بین ۴۴ تا ۴۹ درصد افزایش یابد (به‌طور متوسط ۴۶/۵ درصد).^۲ از این رو با اجرای لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها ارزش واقعی اعتبارات عمرانی ۶۸ درصد قبل از اجرای لایحه خواهد بود. در واقع لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها باعث می‌شود که کارایی اعتبارات عمرانی سال ۱۳۸۸ به میزان ۳۲ درصد کمتر شود. از این رو، با ملاحظه اینکه طبق گزارش‌های نظارتی پروژه‌های عمرانی (تهیه شده در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) میانگین تحقق اهداف سالیانه طی دوره زمانی ۱۳۸۱-۱۳۸۴، (آخرین اطلاعات در دسترس)^۳ ۶۲/۷ درصد است و با لحاظ آثار لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها، میزان تحقق‌پذیری اهداف سالیانه طرح‌های عمرانی از میانگین ۶۲/۷ درصد یاد شده به ۴۲/۸ ($42.8 = 62.7 \times 68$) درصد خواهد رسید.

توجه به این محاسبات در کنار روند کاهشی شاخص عملکرد اعتبارات عمرانی به عملکرد اعتبارات هزینه‌ای، احتمال تحدید پیشرفت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را تشدید می‌کند و روش اولویت‌بندی طرح‌ها می‌تواند به تخصیص کارآمد منابع کمیاب کمک کند.

۱. درباره لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها (۳). تأثیر لایحه بر قیمت تمام شده طرح‌های عمرانی، مرکز پژوهش‌های مجلس، شماره مسلسل ۹۴۴۵، بهمن‌ماه ۱۳۸۷.

۲. در بررسی افزایش قیمت تمام شده طرح‌های عمرانی بر اثر لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها، مبنای محاسبه اقلام به کار گرفته شده در بخش ابنیه بوده است. با توجه به نوع و حجم اقلام مختلف، در اینجا فرض شده است که متوسط توزیع این اقلام در مجموعه طرح‌های عمرانی برابر همان بخش است.

۳. گذشته از گزارش نظارتی پروژه‌های عمرانی ۱۳۸۶، متأسفانه گزارش‌های نظارتی سال ۱۳۸۵ نیز همان‌گونه که پیش‌بینی می‌شد هنوز (تا بهمن‌ماه ۱۳۸۷) منتشر نشده است.

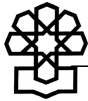
۶. آثار اجرای قانون اصل ۴۴ بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

۱-۶. سرمایه‌گذاری در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

در ماده (۲) قانون اجرای سیاست کلی اصل ۴۴، فعالیت‌های اقتصادی در جمهوری اسلامی ایران به سه گروه تقسیم شده است: گروه یک شامل تمامی فعالیت‌های اقتصادی خارج از صدر اصل ۴۴ قانون اساسی است که باید ۱۰۰ درصد آنها واگذار شود. گروه دو فعالیت‌های صدر اصل ۴۴ قانون اساسی است که باید ۸۰ درصد آنها واگذار شود. گروه سه برخی از فعالیت‌ها، مؤسسات و شرکت‌هایی دولتی است که باید در مالکیت دولت باقی بمانند.

طبق بند «الف» ماده (۳) این قانون، مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت برای دولت در آن دسته از بنگاه‌های اقتصادی که موضوع فعالیت آنها مشمول گروه یک است، اعم از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تأسیس مؤسسه و یا شرکت دولتی، مشارکت با بخش‌های خصوصی و تعاونی و بخش عمومی غیردولتی، به هر نحو و به هر میزان ممنوع است. فقط طبق تبصره «۳» این ماده در مناطق کمتر توسعه‌یافته و یا در زمینه فناوری‌های نوین و صنایع پرخطر، دولت می‌تواند برای فعالیت‌های گروه یک از طریق سازمان‌های توسعه‌ای مانند سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران تا سقف ۴۹ درصد با بخش‌های غیردولتی مشترکاً سرمایه‌گذاری کند. در این موارد دولت مکلف است سهام دولتی را در بنگاه جدید حداکثر ظرف سه سال پس از بهره‌برداری به بخش غیردولتی واگذار کند.

در پیوست ۱ لایحه بودجه ۱۳۸۸ برای شرکت‌های مندرج در جدول ۷ طرح تملک دارایی سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده است که مغایر بند «الف» ماده (۳) قانون اصل ۴۴ است.

همچنین برای برخی سازمان‌های توسعه‌ای، طرح تملک دارایی سرمایه‌ای در نظر گرفته شده که باید طبق تبصره «۳» بند «الف» ماده (۳) قانون اصل ۴۴ فقط مجازند حداکثر تا ۴۹ درصد با بخش خصوصی در این طرح‌ها مشارکت کنند.

جدول ۷. طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای مغایر با ماده (۳) قانون اصل ۴۴

(ارقام به میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	اعتبار سال ۱۳۸۸	نام شرکت (دستگاه مجری)	گروه شرکت سرمایه‌گذار	گروه فعالیت
۴۰۵۰۲۰۱۲	- احداث انبارهای چند منظوره	۲۶	سازمان مرکزی تعاون روستایی	یک	یک
۴۰۵۰۲۰۱۴	- احداث انبارهای سرد	۱۵			
۴۰۵۰۲۰۰۴	- بهسازی و تکمیل کشتارگاه‌های با قابلیت بهره‌برداری بلندمدت	۴۵	شرکت سهامی پشتیبانی امور دام کشور	یک	یک
۴۰۵۰۲۰۰۳	- تجهیز، بازسازی و نگهداری تأسیسات بوجاری بذر و انبارهای کود و سم و بذر	۱۱	شرکت سهامی خدمات حمایتی کشاورزی	یک	یک
۴۰۱۰۸۰۲۳	- تجهیز آزمایشگاه و تحقیقات تولید نهاده مجری کشاورزی	۴			
۴۰۳۰۲۰۰۶	- کمک به تکمیل زیربنای طرح توسعه نیشکر و صنایع جانبی	۲۰۰	شرکت توسعه نیشکر و صنایع چینی	یک	یک

توضیح: طبق بند «الف» ماده (۳) قانون اصل ۴۴ دولت مجاز به سرمایه‌گذاری در این زمینه نیست.

جدول ۸. طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در زمینه فناوری‌های نوین و

صنایع پرخطر و سازمان‌های توسعه‌ای (ارقام به میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	اعتبار سال ۱۳۸۸	نام شرکت (دستگاه مجری)	گروه شرکت سرمایه‌گذار	گروه فعالیت	مناطق کمتر توسعه یافته	فناوری‌های نوین و صنایع پرخطر
۴۰۶۰۱۰۶۴	توسعه نیروگاه‌های بادی	۳۰۰	شرکت سهامی سازمان انرژی‌های نو ایران	یک	یک		✓
۴۰۶۱۸۰۰۱	فناوری انرژی‌های نو - بهینه‌سازی مصرف انرژی	۲۲۰					
۴۰۶۱۸۰۱۱	توسعه فناوری پیل سوختی	۷					
۴۰۶۱۸۰۰۵	پارانه سود تسهیلات و وجوه اداره شده برای کاهش شدت انرژی - بهینه‌سازی مصرف انرژی	۵	شرکت سهامی سازمان بهره‌وری انرژی ایران	یک	یک		✓
۴۰۶۱۸۰۰۷	توسعه استفاده از لامپ‌های کم‌مصرف - بهینه‌سازی مصرف انرژی	۱۰۰۰					
۴۰۳۰۱۰۰۱	ایجاد زیربنای لازم در معادن بزرگ و مناطق معدنی	۹۲	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران	دو	یک	✓	
۴۰۳۰۱۰۰۴	ایجاد مناطق ویژه استقرار صنایع انرژی‌بر در سواحل جنوبی کشور	۱۲۸					
۴۰۳۰۴۰۰۶	کمک به تأمین زیربنای واحد تولید آلومینا از نفلین سینیت سراب	۴۲۸					
۴۰۳۰۴۰۰۷	کمک به تأمین زیربنای واحد فراوری تیتانیوم کهنوج	۹					

توضیح: طبق تبصره «۲» بند «الف» ماده (۳) قانون اصل ۴۴ به شرط مشارکت ۴۹ درصدی مجاز است و باید بعد از ۳ سال واگذار شود.

۲-۶. واگذاری طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های قابل واگذاری

طبق بند «۵» ماده (۱۸) قانون اصل ۴۴، وزارت امور اقتصادی و دارایی^۱ مجاز است آن دسته از طرح‌ها و تصدی‌های اقتصادی و زیربنایی دولتی قابل واگذاری را که به صورت شرکت مستقل اداره نمی‌شوند و یا در قالب غیرشرکتی اداره می‌شوند و به نحو موجود قابل واگذاری نمی‌باشند و صرفاً به منظور واگذاری، ابتدا تبدیل به شخص حقوقی مناسب نموده و سپس نسبت به واگذاری آنها ظرف یک سال از زمان تبدیل و با رعایت تبصره‌های «۲» و «۳» بند «الف» ماده (۳) این قانون اقدام نماید. این حکم تا پایان سال ۱۳۹۲ معتبر است.

در بند «ح» ماده (۱۹) قانون اصل ۴۴، نحوه واگذاری طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های قابل واگذاری تعیین شده است:

۱. واگذاری طرح‌ها به بخش غیردولتی از طریق مزایده،
۲. مشارکت با بخش غیردولتی و آورده طرح نیمه‌تمام به عنوان سهم دولتی و واگذاری سهم دولتی به بخش غیردولتی ظرف سه سال بعد از بهره‌برداری آن،
۳. واگذاری حق بهره‌برداری از سهم دولتی در طرح به بخش غیردولتی،
۴. واگذاری حق بهره‌برداری در طرح‌های غیرانتفاعی در مقابل تکمیل طرح برای مدت معین متناسب با هزینه‌های طرح.

در لایحه بودجه ۱۳۸۸ مطابق این مجوز قانون اصل ۴۴ واگذاری طرح تملک

۱. طبق بندهای «۱» و «۲» این ماده جهت تسهیل امر واگذاری بنگاه‌های مشمول واگذاری، از زمان تصویب فهرست بنگاه‌ها توسط هیئت واگذاری پیش‌بینی شده است کلیه حقوق مرتبط با اعمال مالکیت بنگاه‌ها به وزارت امور اقتصادی و دارایی منتقل شود و هرگونه نقل و انتقال اموال و دارایی‌های ثابت بنگاه بدون مجوز وزارت امور اقتصادی و دارایی در حکم تصرف غیرقانونی در اموال دولتی محسوب و قابل پیگرد قانونی است.

دارایی سرمایه‌ای پیش‌بینی نشده است بلکه دولت فقط در جزء «الف-۱» بند «۹» ماده واحده لایحه، مجوز واگذاری طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای نیمه‌تمام، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری ملی و استانی و از محل منابع داخلی (از جمله طرح‌های فصل بهداشت، سلامت، آموزش توسعه علوم و فناوری و فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری) را درخواست کرده است. مطابق با تبصره «۲» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی فعالیت‌های حوزه‌های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ مشمول این قانون نیست و هرگونه توسعه توسط بخش‌های دولتی و غیردولتی و همچنین هرگونه واگذاری به بخش غیردولتی در این حوزه‌ها مطابق لایحه‌ای خواهد بود که ظرف مدت یک سال از ابلاغ قانون اجرای اصل ۴۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد، لذا واگذاری طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای نیازمند تهیه و تصویب لایحه فوق‌الذکر است.

پیشنهاد

طی دوره ۱۳۶۶-۱۳۸۷، به‌طور متوسط میزان تحقق اعتبارات عمرانی ۷۴ درصد بوده است. در حالی‌که اعتبارات عمرانی در لایحه نسبت به عملکرد ۱۳۸۷، به‌میزان ۴۱ درصد رشد داشته است. قسمتی از این رشد برای رفع آثار تورمی لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها قابل توجیه است. اما با توجه به بحران جهانی اقتصاد از یک‌سو و میزان تحقق ۷۴ درصدی اعتبارات عمرانی طی دوره ۱۳۶۶-۱۳۸۷ و در راستای واقعی‌تر شدن ارقام لایحه، پیشنهاد شماره ۱ ارائه می‌شود.

همچنین قانون اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی بر مکانیسم حضور دولت در

طرح‌های عمرانی اثر دارد. انتظار است که مطابق با این قانون دولت از نقش تصدی‌گری خود کاسته و به‌صورت تدریجی نقش نظارتی خود را تقویت کند. پیشنهاد شماره ۲، این مسئله را پیگیری می‌کند.

۱. سقف اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌های عمرانی) دویست هزار ریال (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌گردد و دولت مکلف است به هنگام ابلاغ بودجه سال ۱۳۸۸ به دستگاه‌های اجرایی و استان‌ها، با رعایت اصول زیر ارقام تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در این قانون را کاهش دهد.

الف) اعتبارات طرح‌های عمرانی خاتمه ۱۳۸۸ کاهش نیابد.

ب) حداکثر کاهش اعتبارات فصول منابع آب و حمل‌ونقل بیست درصد تعیین می‌شود.

ج) کل اعتبارات مصوب طرح‌های عمرانی مناطق و استان‌های سردسیر کشور حداکثر تا پایان شهریور سال ۱۳۸۸ تخصیص داده شود.

۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که برخلاف بند «الف» ماده (۳) قانون اصل ۴۴ در لایحه بودجه ۱۳۸۷ پیش‌بینی شده (جدول ۷ گزارش) از پیوست ۱ لایحه حذف شود. همچنین در طرح‌های حوزه فناوری‌های نوین و صنایع پرخطر و مناطق کمتر توسعه‌یافته طبق تبصره «۳» بند «الف» ماده (۳) قانون اصل ۴۴، شرکت‌های دولتی حق دارند فقط تا ۴۹ درصد مشارکت کنند و باید تا ۳ سال این طرح‌ها را واگذار کنند.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۹۵۲۲

عنوان گزارش: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور ۱۸. بررسی وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی)

نام دفتر: مطالعات برنامه و بودجه (گروه بودجه)

تهیه و تدوین‌کنندگان: عاطفه جلالی‌موسوی، شهرام حلاج، رضا زمانی

سایر همکاران: هنگامه کمالی، علی چشمی، محسن فاتحی‌زاده

ناظران علمی: علی پناهی، بیژن رحیمی‌دانش

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها: _____

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۱۱/۲۳